

Handleiding opstarten reguliere zorg ten tijde van COVID-19

TRIAGE EN PBM'S

Versie: 001

Publicatiedatum: 8 mei 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Achtergrond	3
Samenwerkende partijen	3
Opbouw van het document	4
1. RIVM algemene richtlijnen en hygiëne protocol	4
2. Patiëntengroepen en PBM	5
Triage patiënt	5
Scenario reguliere zorg en PBM's	6
3. Tips passend bij het algemene RIVM advies	7
Afspraakplanning	7
Wachtruimte	7
Balie	8
Toilet	8
In de behandelkamer	8
Hygiëne van de adviseur en compressie specialist/consulent	8
Hygiëne van de patiënt	9
PBM's	9
4. COVID-19 test richtlijn	9

Voorwoord

Deze handleiding bevat afspraken van zorgaanbieders van lichaamsgebonden orthopedische hulpmiddelenzorg ten aanzien van **de continuïteit van zorg en ondersteuning voor patiënten die gebruik maken van deze hulpmiddelen enerzijds en wat geldt inzake de veiligheid van zorgverleners en overige medewerkers anderzijds**. Deze handleiding is gebaseerd op de richtlijnen van het RIVM en de Rijksoverheid. De adviezen komen tevens overeen met het door de ISPO op 6 april 2020 gepubliceerde document www.ispoint.org/page/COVID-19 met suggesties tijdens COVID-19.

Tot maandag 11 mei konden leveranciers van lichaamsgebonden Orthopedische Hulpmiddelen en Compressiezorg als beoefenaren van contactberoepen de noodzakelijke zorg leveren als daarvoor een individuele medische indicatie bestond mits alle hygiënemaatregelen in acht genomen konden worden. Reguliere zorg werd zoveel mogelijk uitgesteld, met name als het ging om kwetsbare groepen. Binnen onze branche is daarvan op grote schaal sprake. Deze zorg werd waar mogelijk op afstand geleverd door zaken op te sturen, telefonisch contact te hebben of gebruik te maken van beeldbellen. Bij bezoek aan vestigingen of in het geval van ambulante zorg, vond deze plaats buiten 1,5 meter afstand, tenzij er sprake was van de hierboven genoemde medische noodzaak.

Met dit document wil de branche opschalen naar het weer kunnen leveren van reguliere zorg in een voor de patiënt en de medewerkers veilige omgeving. Opschaling naar reguliere zorg is noodzakelijk omdat de gebruikers van lichaamsgebonden Orthopedische Hulpmiddelen en Compressiezorg bij uitstel van deze zorg mogelijk in een onveilige situatie belanden of verlies van functionaliteit en / of mobiliteit gaan ondervinden. Tevens kan vertraging in de zorgketen ontstaan die patiënten in hun behandeling of revalidatie in ziekenhuis, revalidatiecentrum of zorginstelling gaan ondervinden. Opschaling naar het verlenen van reguliere zorg moet dit voorkomen.

Het document is bedoeld als hulpmiddel voor zorgaanbieders en zorgverleners om verantwoorde keuzes te kunnen maken; eigen professionele afwegingen gebaseerd op eigen omstandigheden en persoonlijke situaties zijn leidend bij het leveren van zorg. Wanneer de situatie en maatregelen veranderen, kan dat aanleiding zijn tot aanpassing.

Achtergrond

De werkomgeving van lichaamsgebonden orthopedische hulpmiddelen zoals orthopedische schoenen, prothesen, orthesen en compressiezorg, is een unieke mix van productie, distributie en levering van zorg aan patiënten met een ernstig mobiliteits- of functioneringsprobleem. Het betreffen hier voornamelijk patiënten met een aangeboren en/of chronische lichamelijke beperking en patiënten die zich in een kliniek of revalidatiecentrum bevinden en gemobiliseerd of gerevalideerd moeten worden.

Samenwerkende partijen

Deze richtlijn en tips zijn in samenwerking met de volgende partijen tot stand gekomen:

- NVOS-Orthobanda www.nvos-orthobanda.nl: Branchevereniging orthopedische technologie
- NVCZ www.nvcz.nl: Vereniging voor ondernemers en compressie-therapeuten in de compressiezorg
- NBOT www.nbot.nl: Nederlandse beroepsvereniging orthopedisch technologen
- SOHN www.stichtingohn.nl: Partnerorganisatie complexe orthopedische hulpmiddelenzorg

Opbouw van het document

Het document is opgebouwd vanuit de algemene richtlijnen en hygiëne protocol. Per doelgroep is een advies in verschillende scenario's uitgewerkt.

1. RIVM algemene richtlijnen en hygiëne protocol
2. Patiëntengroepen en PBM
3. Tips voor de herinrichting van de organisatie van zorg passend bij het algemene RIVM advies
4. COVID-19 test richtlijn

Met als uitgangspunt dat de orthopedische hulpmiddelenzorg met inachtneming van hygiëne adviezen van het RIVM kan worden voortgezet, volgen hierna adviezen die het risico tijdens de COVID-19-pandemie kunnen helpen minimaliseren.

1. RIVM algemene richtlijnen en hygiëne protocol

Geadviseerd wordt de belangrijkste basisregels van het RIVM (controleert u de laatste update voor de zekerheid via www.rivm.nl/coronavirus-covid-19) na te leven om de besmetting met het coronavirus zoveel mogelijk te beperken en de volgende algemene richtlijnen en hygiënemaatregelen in acht te nemen.

Voor iedereen geldt:

- Was vaak uw handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis.

Bent u ziek?

- Blijf thuis bij verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest, kortademigheid, hoofdpijn, branderige ogen, moeheid, je ziek voelen, diarree of verhoging tot 38 graden Celsius.
- Heeft u ook koorts en/of benauwdheid? Dan blijven ook huisgenoten thuis. Als u 24 uur lang geen klachten heeft, mag u weer naar buiten.

Bent u 70 jaar of ouder of heeft u een kwetsbare gezondheid?

Wees extra voorzichtig. Het kan verstandig zijn om voorlopig nog zoveel mogelijk thuis te blijven.

Vermijd drukte en geef elkaar de ruimte

- Zorg dat u altijd op 1,5 meter afstand van anderen kunt blijven.
- Is dat niet mogelijk, ga dan ergens anders heen.

2. Patiëntengroepen en PBM

Triage patiënt

Voorafgaand aan elk consult dient triage plaats te vinden, met de volgende vragen:

- Heeft u een of meerdere van de volgende (ook milde!) symptomen: neusverkoudheid of hoesten?
- Benauwdheid, koorts of verhoging?
- Heeft u de afgelopen 24 uur klachten (COVID-19 symptomen) gehad?
- Heeft u huisgenoten/gezinsleden met koorts en/of benauwdheidsklachten?
- Is er bij uzelf of een huisgenoot/gezinslid in de afgelopen 14 dagen corona vastgesteld?

Groep A:

Personen zonder COVID-19 klachten of symptomen op basis van triage zonder een verhoogde kans op een ernstig beloop van COVID-19

Groep B:

Personen zonder symptomen van COVID-19 op basis van triage, maar met een verhoogde kans op een ernstig beloop van COVID-19*

Groep C:

Personen met symptomen passend bij COVID-19, of gezinsleden met symptomen passend bij COVID-19, of personen met een verhoogde kans op infectie*

Groep D:

Personen met bewezen COVID-19, of gezinsleden met bewezen COVID-19, of personen in thuisisolatie, of personen <2 weken genezen van COVID-19

* Voor mensen van 70 jaar en ouder en volwassenen (ouder dan 18 jaar) met een van onderliggende aandoeningen geldt *wees extra voorzichtig. Het kan verstandig zijn om voorlopig nog zoveel mogelijk thuis te blijven:*

- Mensen met chronische luchtweg- of longproblemen die daar van zo veel last hebben dat ze onder behandeling van een longarts zijn.
- Chronische hartpatiënten, die daar zoveel last van hebben dat ze onder behandeling zijn van een cardioloog.
- Mensen met suikerziekte die slecht ingesteld zijn en/of met complicaties.
- Mensen met een nierziekte die moeten dialyseren of wachten op een nier transplantatie.
- Mensen met een verminderde weerstand tegen infectie doordat zij medicijnen gebruiken voor een auto-immuunziekte en mensen die een orgaan of stamceltransplantatie hebben ondergaan. Mensen die geen milt hebben of een milt die niet functioneert en mensen die een bloedziekte hebben. Mensen met een verminderde weerstand doordat ze weerstand verlagende medicijnen nemen. Kankerpatiënten tijdens of binnen 3 maanden na chemotherapie en/of bestraling. Mensen met ernstige afweerstoornissen waarvoor zij behandeling nodig hebben van een arts.
- Mensen met een hivinfectie die (nog) niet onder behandeling zijn van een arts of met een hivinfectie met een CD4 cluster of differentiation 4 getal onder <200/mm².
- Mensen met ernstige leverziekte.
- Mensen met ernstig overgewicht (BMI Body Mass Index > 40).

Scenario reguliere zorg en PBM's

Blijf je buiten de 1,5 meter afstand dan zijn PBM's niet noodzakelijk. Voor onderstaande scenario's worden adviezen gegeven. In de praktijk vraagt iedere situatie een zorgvuldige afweging. Eigen professionele afwegingen gebaseerd op eigen omstandigheden en persoonlijke situaties zijn leidend bij het leveren van zorg. ¹

	Groep A	<i>Overweeg PBM's indien contact binnen 1,5 mtr</i>	Groep B	<i>Advies PBM's indien contact binnen 1,5 mtr</i>	Groep C	<i>PBM's hanteren</i>	Groep D	<i>PBM's hanteren</i>
Reguliere zorg op afstand / digitaal	Mogelijk	Geen	Mogelijk	geen	Mogelijk	geen	Niet ²	N.v.t.
Reguliere zorg op eigen locatie	Mogelijk	PBM's indien contact bestaande uit behandeling binnen 1,5 mtr langer dan 5 minuten	Mogelijk, risico's bespreken	Handschoen Mondkapje FFP IIR, Gelaatsbescherming zoals faceshield of veiligheidsbril	Mogelijk, mits medische indicatie	Een shirt met korte mouwen Handschoenen Schort Mondkapje Een bril of faceshield		
Reguliere zorg ziekenhuis / revalidatie centrum	Mogelijk	Primair richtlijn ziekenhuis; secundair van eigen locatie	Mogelijk, risico's bespreken	Primair richtlijn ziekenhuis; secundair van eigen locatie	Mogelijk, mits medische indicatie aanwezig	Een shirt met korte mouwen Handschoenen Schort Mondkapje Een bril of faceshield	Niet, tenzij o.b.v. medische indicatie noodzakelijk	PBM's inclusief beschermkleding
Reguliere zorg verpleeg instelling	Mogelijk	Primair richtlijn instelling; secundair van eigen locatie	Mogelijk, risico's bespreken	Primair richtlijn instelling; secundair van eigen locatie	Mogelijk, mits medische indicatie aanwezig	Een shirt met korte mouwen Handschoenen Schort Mondkapje Een bril of faceshield	Niet, tenzij o.b.v. medische indicatie noodzakelijk	PBM's inclusief beschermkleding
Reguliere zorg thuisbezoek	Mogelijk	PBM's indien contact bestaande uit behandeling binnen 1,5 mtr langer dan 5 minuten	Mogelijk, risico's bespreken	Handschoen Mondkapje FFP IIR, Gelaatsbescherming zoals faceshield of veiligheidsbril	Mogelijk, mits medische indicatie aanwezig	Een shirt met korte mouwen Handschoenen Schort Mondkapje Een bril of faceshield	Niet, tenzij o.b.v. medische indicatie noodzakelijk	PBM's inclusief beschermkleding

¹ Zie voor toelichting, gebruik en instructie van PBM's paragraaf [PBM's](#)

² Voor een patiënt met bewezen COVID-19 is behandeling voor orthopedische hulpmiddelen dermate belastend, dat deze scenario's waarschijnlijk niet voorkomen

3. Tips passend bij het algemene RIVM advies

Zorgaanbieders van orthopedische hulpmiddelen zijn aangemerkt als een cruciale beroepsgroep en leveren zorg binnen 1,5 meter op basis van een individuele medische indicatie. Hierbij is het van belang dat de gezondheid van patiënten en medewerkers beschermd wordt en dat extra maatregelen genomen worden tegen verspreiding van het coronavirus. Onnodig fysiek contact tussen patiënt en medewerker moet zo veel mogelijk voorkomen worden. Niet alle praktijken hebben voldoende mogelijkheden voor het treffen van adequate maatregelen om voldoende afstand te houden in een 1,5 meter samenleving. We gaan ervan uit dat de zorgaanbieder professionele afwegingen maakt in het realiseren van een veilige omgeving voor patiënt, behandelaar en medewerker.

Roep medewerkers voor wie dat functioneel mogelijk is, op om zoveel mogelijk thuis te werken; vraag medewerkers de algemene richtlijnen van het RIVM in acht te nemen.

Afspraakplanning

- A. Heeft de patiënt een medische indicatie, dan wordt een afspraak gemaakt. Zie hoofdstuk 2. Patiënten en triage voor verdere informatie.
- B. Heeft de patiënt een reguliere zorgvraag of een controle afspraak, beoordeel of fysiek contact nodig is en plan eerst een telefonisch consult. Wanneer dat nodig mocht zijn, plan naar aanleiding van het consult een fysieke afspraak. Zie hoofdstuk 2. Patiënten en triage voor verdere informatie.
- C. Vraag patiënten die een afspraak hebben of een afspraak willen maken nadrukkelijk of zij één van de door de RIVM genoemde ziekte of algehele malaise kenmerken vertonen zoals genoemd in hoofdstuk 1. Mocht de patiënt een van genoemde kenmerken vertonen, maak dan een afspraak wanneer de patiënt weer hersteld is en minimaal 24 uur klachtenvrij is.
- D. Woont de patiënt samen met iemand die gezondheidsklachten heeft of is de patiënt in contact geweest met een coronapatiënt, stel dan de afspraak uit.
- E. Vraag de patiënt de afspraak te verzetten wanneer de dag voor de afspraak gezondheidsklachten nog niet weg zijn.
- F. Plan ruim, zodat het patiënten verkeer minimaal is; denk aan ruimere openingstijden om te spreiden en werk exact op tijd zodat patiënten elkaar niet treffen.
- G. Stem met de patiënt af om maximaal 5 minuten voor de afspraak aanwezig te zijn, niet (ruim) te vroeg en niet te laat.

Wachtruimte

- A. Vraag de patiënt de handen te wassen of desinfecterende handalcohol te gebruiken bij binnenkomst en in ieder geval voordat hij/zij de behandelkamer ingaat. Stel tissues, desinfectiemiddel en een gesloten afvalbak beschikbaar.
- B. Zorg dat in de wachtruimte voor de patiënten, 1,5 meter ruimte is tussen de stoelen.
- C. Maak oppervlakken zoals tafels, stoeleuning en deurknoppen regelmatig schoon.
- D. Zorg dat de looprichting wordt aangegeven.
- E. Zolang de besmettingsgraad in Nederland nog hoog is, zullen voorzieningen voor koffie, thee en water in de wachtruimte niet beschikbaar zijn. Stel voor de duidelijkheid koffiemachines buiten gebruik. Verwijder ook tijdschriften, speelgoed etc.

Balie

- A. Zorg dat er 1,5 meter ruimte is tussen de patiënt en de medewerker achter de balie; gebruik hiervoor eventueel markeringstape om aan te geven waar de patiënt kan staan. Plaats een scherm voor de balie indien dat wenselijk is, bijvoorbeeld wanneer 1,5 meter ruimte niet mogelijk is.
- B. Plaats een brievenbakje op de balie voor verwijzingen en verklaringen zodat overdracht van documenten niet van hand tot hand gaan.
- C. Plaats een bord bij de ingang met daarop informatie voor de patiënt over de werkwijze aan de balie, in de wachtkamer en in de behandelkamer.

Toilet

- A. Vraag patiënten het toilet gebruik tot een minimum te beperken. Vanzelfsprekend is dat niet altijd mogelijk; vraag de algemene hygiënemaatregelen in acht te nemen.
- B. Plaats een open, of met de voet te bedienen, afvalbak met zak.
- C. Zorg voor desinfectiemiddel, zodat de kraan, deurknop en andere oppervlakken direct kunnen worden ontsmet.

In de behandelkamer

- A. Bij voorkeur geen begeleiding in het pand en of mee de paskamer in, indien dit wel noodzakelijk is, dan maximaal 1 begeleider. Uitzonderingen kunnen worden gemaakt bijvoorbeeld bij taalproblematiek of begeleiding van kinderen. Hanteer hierbij de 1,5 meter afstand.
- B. In de behandelkamer is het niet altijd goed mogelijk om de 1,5 meter regel in acht te nemen, probeer daar wel zoveel mogelijk naar te streven.
- C. Behandel wanneer mogelijk in stilte; wanneer zorgverlener en patiënt niet spreken, vermindert de kans op COVID-19 verspreiding via aerosolen.
- D. Zorg ook in de behandelkamer voor desinfectiemiddel zodat oppervlakken zoals tafels, stoelleuning en deurknoppen regelmatig schoongemaakt kunnen worden. Plaats een open, of met de voet te bedienen, afvalbak met zak.
- E. Zorg dat hoeslakens en handdoeken zijn verwijderd uit de behandelkamer.

Hygiëne van de adviseur en compressie specialist/consulent

- A. Was en droog na iedere behandeling/training je handen met zeep en droog je handen met een papieren tissue die je daarna in een gesloten prullenbak deponeert.
- B. Gebruik eventueel desinfectiemiddel.
- C. Het haar is schoon en is indien mogelijk ingebonden gedragen.
- D. Baarden en snorren zijn goed verzorgd en kort geknipt.
- E. Tijdens de werkzaamheden worden geen ringen, armbanden, polshorloges of lange oorbellen gedragen.
- F. De nagels zijn kort geknipt en schoon.
- G. Nagellak dient intact te zijn.
- H. Het dragen van kunstnagels wordt ernstig afgeraden.
- I. Werkkleding, met korte mouwen, wordt iedere dag schoon aan / uit getrokken op de vestiging en wordt in een tasje mee genomen naar huis.
- J. Gebruikte werkkleding word zelf gewassen op 60 graden.
- K. Schoenen en klompen moeten van goed te reinigen materiaal zijn, bij zichtbare verontreiniging moet het schoeisel worden schoongemaakt.

Hygiëne van de patiënt

Vraag de patiënt naast de algemene RIVM maatregelen, de volgende hygiënemaatregelen in acht te nemen:

- A. Was en droog voor iedere behandeling/training de handen met zeep en droog de handen af met een papieren tissue die in een gesloten prullenbak wordt gedeponeerd.
- B. Gebruik eventueel desinfectiemiddel.
- C. Draag schone kleding en zorg voor voldoende persoonlijke hygiëne.

PBM's

- Zorg voor voldoende PBM's.
- Zet PBM's niet meer in dan nodig, maar niet minder dan noodzakelijk.
- Gebruik en verwerk PBM volgens de richtlijnen.

Mondmasker kunnen maximaal 3 uur achter elkaar gebruikt worden. Doe deze niet telkens op en af en voorkom contact met het mondkapje. Bij het dragen van een mondmasker is het belangrijk gezichtshaar te verwijderen.

Instructiefilms:

[Instructie gebruik mondmaskers voor zorgmedewerkers](#)

[Instructie gebruik handschoenen voor zorgmedewerkers](#)

[Handen wassen](#)

4. COVID-19 test richtlijn

Een zorgmedewerker met symptomen van COVID-19 (hoesten en/of neusverkouden en/of koorts) en die directe zorg verleent aan een patiënt, kan getest worden.

Totdat de testuitslag bekend is:

- Medewerkers met koorts: thuisblijven.
- Medewerkers zonder koorts: bij voorkeur thuisblijven of anders persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) gebruiken zodat de medewerker de patiënt niet besmet. Volg hierin de richtlijnen van de beroepsgroep.

Voor meer informatie over de richtlijn verwijzen wij naar de website van het RIVM: www.lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkersinzetentestbeleid.